

Miért írtam ezt a kis „könyvet”?

Minden ember életében vannak sorsdöntő pillanatok, forduló pontok, meghatározó események. Az én életemben ilyen volt az anyává válás. Mivel választott hivatásom a védőnőség is az anyákkal, a gyermekekkel, a családdal van kapcsolatban, érdekesen éltem meg az ebből adódó előnyöket és kettősségeket. Ahogy nőttek a gyerekeim egyre jobban foglalkoztatott az, hogy mindent elmeséljek nekik a nagyszülőkről, dédigről, és a saját gyerekkoromról. Már régi vágyamat váltottam valóra akkor, amikor összegyűjtöttem saját és férjem családjának történetét. Elkészült a családfánk. Két gyermekemmel otthon töltött évek után újra dolgozni kezdtem Csákánydoroszló községben, mint védőnő. A sors úgy hozta, hogy az ivánci védőnői körzetben kellett helyettesítenem. Tele voltam tervekkel, és tapasztalt anyaként sokkal magabiztosabbnak éreztem magam a hivatásomban. Elmesélték nekem az ivánci védőnői tanácsadó történetét, amit az akkori gróf építtetett. Több idős emberrel is beszéltem, és mindannyian meghatódva, szeretettel és kedvesen beszéltek a régi védőnőkről. Mivel mindig is imádtam a hivatásomat, elérkezettnek láttam az időt, hogy megörökítem írásban az utókornak is ebben a körzetben dolgozó védőnők történetét. Sokszor megfogalmazódott bennem, hogy ki lesz az olvasója ennek a könyvnek. Azt gondolom bárki. Egy érdeklődő helyi lakos, egy idősebb nagymama, aki még ismerte ezeket a védőnőket, fiatal szülők, akik most kerülnek kapcsolatba a védőnővel, vagy érdeklődő védőnő kolléganők.

A kutatásom kezdete

Először is elolvastam Csákánydoroszló és Ivánc községek történetéről szóló könyveket. Helyi lakosoktól kiderítettem név szerint kik voltak a védőnők az elmúlt 70 évben. Megkérdeztem kik azok, akik még élnek, és megkerestem Őket. Akik sajnos nincsenek köztünk azok gyermekeivel vettem fel a kapcsolatot. A begyűjtött adatokat, képeket számítógépre vittem.

Rövid történeti áttekintés

Csákánydoroszló

Csákány első említése a vasvári káptalan 1248. évi oklevélben található, terra chakan(„ Csákány Földje”) néven. A korai Árpád korban Vas vármegye lakott területének nyugati szegélyén helyezkedett el. Területén ment keresztül, a Németországba vezető országút (via magna). Mohácsi csata utáni időkben Csákány, mint Németújvár várának tartozéka volt. 1525-ben a Batthyány családé lett. A törökök előrenyomulása miatt meg kellett erősíteni Csákányt.

Királyi engedéllyel Batthyány Ferenc hidat építtetett, elkezdődött a Rábán átmenő forgalom ellenőrzése és a kastély építése is. A megye központ ekkor Szombathely lett, így az Őrség és Muraszombat felől érkező forgalom is Csákányon haladt át. Uradalmi központ lett, 1720-ban mezővárosi rangot kapott. A törökök kiűzése után boldog békeidők kezdődtek. A kastély többé kevésbé elnyerte mai formáját. A századfordulón gyorsan polgárosodó nagyközségnek számított. 1908-ban Nagycsákány körjegyzőség székhely volt. Körorvos, közgyám és szülésznő tartozott hozzá. Tanítót és segédtanítót foglalkoztatott az elemi iskola. 1906-ban Nagycsákányban és Rábadoroszlóban a körorvos és halottkém dr. Pichovszky József, szülésznő Klepeisz Katalin volt. 1925-ben az új Közegészségügyi törvény értelmében közegészségügyi köröket kellett létrehozni. A közegészségügyi kör központja Nagycsákány lett, hozzá tartozott Taródfa,

Kemesmál, Magyarnádalja, Horvátnádalja, Vasalja, Felsőberki, Felsőmarác, Ivánc, és Hegyhátszentmárton. 1933-ban a falu csatlakozik a Magyar Vöröskereszt Vas megyei csoportjához. Az 1931-ben Körmenten épült mentőállomás építési költségeibe a falu is beszállt 20 pengővel. 1935-ig Batthyány Iván volt a falu birtokosa. Ezután gróf Batthyány Stratmann László majd Iván nevű fiáé lett a birtok.

1939-ben Nagycsákány és Rábadoroszló egyesült Csákánydoroszló néven. Az I. világháború utáni világválság a helyieket is érintette. A fizetések reálértéke csökkent, az árak emelkedtek. A közbába évi díja 1000 korona, ugyanakkor látogatási díjat is kért 500 koronát családonként. A gyerek születése után 8 napig, minden nap meg kellett látogatni az újszülöttet.

Az 1940-es évek termelőségvetkezetek alakulását hozták. 1950-ben bevezették a tanácsi rendszert. 1945 után az egészségügy területén is megindult a fejlődés, hiszen a körorvosi és gyógyszerházi intézmény mellé házi beteg ápolói és védőnői státusz került bevezetésre.

A faluban élő 0-7 éves korú gyerekek száma

1857-ben 149 fő, 1942-ben 281 fő, 2009-ben 108 fő. Az 1990-es választások után alakították ki a volt pártházból a jelenlegi egészségházat. A könyv írásakor 2009.12.22-t írunk. Jelenleg Csákánydoroszló egy virágzó falu. Sok fiatalal akik letelepednek és családot alapítanak a községben. Több a városból kiköltöző család is él itt. Az idei évben (2010) 18 élveszületés volt és 19 várandós kismama jelentkezett. Sajnos a csökkenő gyereklétszám miatt több környező faluban megszűntek a kis iskolák és az óvodák. Az ott élő gyerekek a Csákánydoroszlói Általános Iskolában tanulnak és a csákányi óvodába járnak. Önálló védőnői szolgálat (Dériné Tóth Andrea) gyerekjóléti szolgálat és házi orvosi szolgálat (dr. Jójárt Tibor) fogorvosi ellátás (dr. Marosits Erzsébet) működik a községben.

Rövid történeti áttekintés

Ivánc

Ivánc a Vasi- hegyhát nyugati szélén, a Rába és a Zala folyó közötti fennsík jellegű területre települt község. Alapítása a megyerendszer Szent István kori megszervezésének idejére esik. Domonkos szlavón bán szláv telepeseket költöztetett be a faluba, Ők nevezték el a helyet Iváncznak azaz János falvának. 1319-ben az új földesúr katonáskodó középirtokos nemesek, az Ajakosok családja települt ide. Birtokaik központja Ivánc, nemesi előnevük pedig Ivánczy lett. Az Ő tulajdonuk volt a szentmártoni kastély. 1582-ben a törökök adószedő csapata elérte Iváncot. A török hódoltság 108 évig tartott. A család elszegényedése miatt az Ivánczy falvak zálogbirtokba kerültek. 1650-ben Ivánczy Péter halálával bekövetkezett a nemesi családok rettegett végzete, hogy a család fiú örökös nélkül maradt. Kihalt az Ivánczy család. Ebben az évben Pálffy Pál nádor a Sigrayaknak adományozta az Ivánczy birtokot. Sigray János Pozsony vármegye várának kapitánya volt. Ettől kezdve Ivánc és a Sigray név összeforrt egészen a XX. század közepéig. Sigray Antalra jó szívvel emlékszik a lakosság nagy része. Sokat adott a falunak, szerette az itt élőket, támogatta a község felemelkedését. Népeség alakulása: 1930-ban az összlakosság 1051 fő ebből 44.4 % 20 év alatti.

Az ivánci Egészségházat Sigray Antal gróf 1938-ban adta a telket és építtette a falu lakosai számára. Itt dolgozott a védőnő is. Azért volt erre szükség, mert ezen a településen sem orvos, semmilyen más egészségügyi szakellátás nem volt. Az egészségházban volt egy szolgálati lakás is, itt lakott az éppen itt dolgozó védőnő és a családja. A gróf kastélyán kívül csak ebben az épületben volt vízvezeték és elektromos áram. A házban kialakított fürdőszobában tisztálkodási lehetőséget is kínáltak a falu lakosai számára.

VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT TÖRTÉNETE HAZÁNKBAN

Országos Stefánia Szövetség
az anyák és csecsemők védelmére (1915.)

Az anya-, gyermekvédelemnek korábbi hagyományai, a századforduló Magyarországnak társadalmi, gazdasági és ebből következően demográfiai, népmozgalmi változásai keltették életre a védőnői hálózatot, melyek napjainkig érezhetően meghatározták a célokat, elveket és módszereket.

Megalakulásakor két főcélkitűzése volt, a csecsemőhalandóság csökkentése és a nemzet számbeli erősítése.

A védelem alapfeltétele az alakuláskor

- az anya nem kerülhet rosszabb gazdasági helyzetbe azért, mert új embernek ad életet és gyermeket nevel...

- az anyát és magzatját meg kell óvni a szülési folyamat veszélyeitől

- lehetővé kell tenni, hogy minden anya maga szoptassa csecsemőjét

- a tudatlanság a csecsemő nevelés köréből száműzendő az anyák megfelelő tájékoztatása által

- a társadalom ismerje fel a nagy csecsemőhalandóságban rejlő óriási nemzeti veszedelmet.

Akkoriban azokban az országokban, ahol hasonló gondok és feladatok voltak, az anya-, gyermekvédelem elsősorban azon az elven működött, hogy a szociálisan rászoruló, vagy problémával küszködő anya keresse fel azokat az intézményeket, melyek segítséget, tanácsot adnak.

A magyar módszer merőben más volt. Tauffer Vilmos így fogalmazta meg az anya- és csecsemővédelem magyar módszerét. „Az egész akció gerincét a hivatásos és megfelelően kiképzett védőnői szervezetnek kell képeznie. Miképpen az egész közegészségügy az orvosi karon, a szülészet a jól képzett bábákon nyugszik, azonképpen az anya- és csecsemővédelemnek az elméletileg és gyakorlatilag képzett hivatásos védőnői testületeken kell nyugodnia. Minekünk be kell hatolni a nép közé, hajlékában kell felkeresni őt, be kell férköznünk bizalmába, le kell küzdenünk előítéletét az új iránt, és ki kell ragadnunk a rossz szokások és babonák karmaiból, ha arra várunk, hogy ő jöjjön hozzánk tanács- és segélyért: ügyünk veszve van... Ehhez a munkához a társadalom saját gyermeke szükséges, aki többé-kevésbé bizalmasa a szülő-anyának és a családnak. Az anyát otthonában felkeresni és bizalmát megnyerni, nevelve vezetni csecsemője szoptatása és egészségben való felnevelése érdekében. A védőnő körzetében lehetőleg már a terhesség alatt és a szülés közeledtével puhatolózzék az érdekelteknél, vajon lehet-e segítségére higiénés szempontokból, szociális támogatásával, vagy anyagi szükség esetén...”

A kezdeti törekvések és a jól szervezett szakmai munka eredményeként és elismeréseként a hálózatot fokozatosan és folyamatosan bővítették

1926-ban így gazdagodott az alapelvek sora:

„Nem a betegség gyógyítása a cél, hanem a tanítás, oktatás mellett elsősorban minden olyan körülmény elhárítása, mely a jövő generáció fejlődését és életképességét károsan befolyásolhatja”

A 20-as évek közepétől a gondozási korhatárt kibővítették 3 éves korról 6 éves korra, a kisgyermek-halálozás csökkentése érdekében. 1930-tól az ország gazdasági helyzete nem tette lehetővé a további bővítést, helyenként a működés feltételei is bizonytalanokká váltak. A szakmai vezetés nézetkülönbségei tovább súlyosbították a helyzetet. A vita lényege abban állt, hogy méltatlanul szembefordították az anya-, csecsemővédelmi munkát az általános egészségvédelmi rendszerrel és a családgondozás szemléletével.

1927 és 1940 között a Stefánia Szövetség párhuzamosan működött a Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálattal.

Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálat (1927.)

A szolgálat a Rockefeller Alapítványhoz és Johan Béla nevéhez fűződik, aki kidolgozta a falusi egészségvédelmi munka koncepcióját és gyakorlati megvalósítását. Utalva a nemzetközi környezetvédő zöld mozgalmakra, „Zöldkereszt” Egészségvédelmi Szolgálatnak nevezte el. A szolgálat védőnői 1930-tól olyan képzésben részesültek, mely kettős képesítést adott: ápolónői és védőnői oklevelet. Ennek az volt a célja, hogy az otthoni gondozás során az ápolással kapcsolatos problémák megoldására is felkészítse a védőnőket. Itt egyértelműen és összefüggésben fogalmazták meg e két hivatás különbözőségét és kapcsolódását:

„Az ápolónő és az egészségügyi védőnő hivatásban igen sok a rokon vonás, csupán a feladatuk és a működési területük különbözik egymástól... Az ápolónő a gyógyító munkában vesz részt, a védőnő ezzel szemben a bajmegelőzés szolgálatába szegődött.

A zöldkeresztes védőnők feladatai öt területre terjedtek ki (1930-44-ig):

- anya- és csecsemővédelem
- iskola-egészségügy
- nemibetegségek és TBC elleni küzdelem
- szegény betegek otthoni ápolásának megszervezése
- szociális gondozás.

A védőnők a családgondozási szemléletet tartották a legalapvetőbb szempontnak. Az általános családgondozás tulajdonképpen összefoglalása és összeegyeztetése a szakvédelmi munkának, a közös cél, az egészségvédelem érdekében. Előnyösebb, ha egy védőnő a megfelelő módon a megfelelő időben oktat egy anyát, mintha több oldalról kap sokszor ellentétes tanításokat.

A védőnői hivatás tudományos alapokon nyugszik, és magas szinten képezték az erre jelentkezőket. „A védőnőt, ahogy az orvost az egyetemes orvostudományra, ugyanúgy ki lehet képezni az egészségvédelem minden ágában...”

A Stefánia Szövetség és a Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálat 1941-ben egyesült. Ekkor 1044 védőnő látta el az általa gondozott lakosságot, mely akkor megközelítőleg 7 millió embert jelentett. A védőoltásokkal kapcsolatos tennivalók is a védőnői tevékenység részét képezték, melynek eredményeként jelentős mértékben lehetett csökkenteni a fertőző és járványos megbetegedéseket.

1948-tól a szolgálat működésében jelentős változások következtek be:

- Az egészségvédelmi szolgálat feladatává tették meghatározott körben a gyógykezelést is, mely az addigi gyakorlattól teljes mértékben eltért.(1948.)
- Az Egészségügyi Minisztérium megalakulásával (1950.) egységes irányítás alá került a gyógyító megelőző ellátás.
- A védőnők 1951-től kezdődően fokozatosan bekapcsolódtak az orvosok betegellátó tevékenységébe, és ekkor kezdődött el az a rendszer, mely minden körzeti orvos mellé helyez egy védőnőt.

1961-es, és 73-as jogszabályok már nem említik a családgondozás kifejezést, azonban a védőnői hivatás gyakorlata megvalósítása továbbra is ennek megfelelően történt.

- Az 1960-as évektől a községi szülésznői rendszert a körzeti ápolónői hálózat váltotta fel. Rövid időszakban a körzeti ápolók is részt vettek a tanácsadáson.

A gyermekorvosi körzetek kialakulása elkezdődött

Az 1960-as és 1970-es évek között jelentős fejlődésnek indult az abban az időben 70 éves Fodor József-i hagyományokra épült iskola-egészségügyi ellátás, ahol a védőnők feladata a védőoltások, orvosi vizsgálatok előkészítése, megszervezése, vizsgálatokon való közreműködés, és bizonyos vizsgálatok önálló vezetése, valamint a dokumentáció vezetése. Egyre nagyobb szerepet kapott az iskolai egészségnevelés. 1973-tól a családi életre nevelésben való részvétel felvilágosító, egészségnevelő előadások tartása formájában bővültek a szolgálat feladatai.

Az 1980-90-es években a védőnők folytatták ezt a munkát az óvodákban, iskolákban. Otthonukban gondozták, látogatták a csecsemőket, kisgyermeket, várandós anyákat. Közreműködtek a csecsemő és várandós tanácsadásokon az orvosi szakrendeléseken. A védőnők mindegyike egészségügyi főiskolán szerzett diplomával rendelkezett, hiszen csak így dolgozhatott.

2000-es évek kezdetén más utakat is kerestek a védőnői hálózat tovább fejlesztésére. Fontos volt az önállósodás gondolata. Önálló védőnői tanácsadásokon fogadták a várandósokat és a gyermekeket. Önálló vizsgálatokat végeztek az orvostól függetlenül. Nagyon sok védőnő szerzett másoddiplomát különböző szakirányokban (mentálhigiéne, családgondozás, szociológia, egészségtan stb.) A területükön élő családokat otthonukban továbbra is felkeresték.

A múltból a jelenbe

A védőnői körzetekről

Az ivánci védőnői körzethez 1938-tól Ivánc, Hegyhátszentmárton, Felsőmarác, Csákánydoroszló, Kemestaródfa községek tartoztak. Napjainkig 11 védőnő váltotta egymást.

Ivánc körzet

Rozsos Marika (1938-1942)

Sleifer Ella (1942-1944)

Gombás Antalné (1945 -1950)

Benczik Rudolfné (1950-1961)

Bedi Józsefné (1962.10.01-2008.03.20.) Ez idő1966.09.01-én vált két körzetté Ivánc és Csákánydoroszló.

Szerencsiné Kántor Judit (helyettesített 2008.03—2008.12.31-ig 2010.01.01-től egyesült az ivánci és a vasaljai védőnői körzet, így ettől kezdve ismét Judit látta el a védőnői feladatokat .

Dériné Tóth Andrea (helyettesített 2009.01.01-2009.12.31.-ig)

Csákánydoroszló körzet

Czebe Zoltánné (1966.09.01.-1987.12.31-ig)

Haigli Sándorné (1988.01.01.-1989.07.14-ig)

Reisinger Katalin(1991.01.21.-1995.01.01.)

Sütő Izabella (1995.01.02.-2000.02..14.-ig)

Dériné Tóth Andrea (2000.02.15.-

Mesics Éva (helyettesített 2001.02-2004.07-ig és 2005.01.01.-2008.10.28-ig)

EGÉSZSÉGHÁZ, ZÖLDKERESZTES HÁZ

Azokat az épületeket, ahol a védőnők dolgoztak és fogadták a gondozottakat, a szervezet nevéől zöldkeresztes házaknak később egészségháznak nevezték. Az idősebb emberek még a mai napig úgy mondják, hogy a „zöldkeresztbe vittük a gyereket mérni”.

Az ivánci egészségház története

Az ivánci Egészségházat Zsigray gróf 1938-ban adta a telket és építtette a falu lakosai számára. Itt dolgozott a védőnő is. Azért volt erre szükség, mert ezen a településen sem orvos, semmilyen más egészségügyi szakellátás nem volt. Az egészségházban volt egy szolgálati lakás is, itt lakott az éppen itt dolgozó védőnő és a családja. A gróf kastélyán kívül csak ebben az épületben volt vízvezeték és elektromos áram. A házban kialakított fürdőszobában tisztálkodási lehetőséget is kínáltak a falu lakosai számára.

Csákánydoroszlói egészségház

Az első védőnői tanácsadó a Körmendi úton volt. Ebben az épületben volt a fogorvosi rendelő is.

A napjainkban is meglévő csákánydoroszlói egészségházat 1990-ben a rendszerváltáskor, a régi pártházból alakították ki. A védőnőn kívül itt kapott helyet a fogorvosi rendelő is.

VÉDŐNŐK

Rozsos Marika

1938-1942-ig volt Iváncon védőnő. A gróf őt nevezte ki először védőnőnek az ivánci területen. A II. világháború alatt zsidó származása miatt deportálták és meghalt. Egy idős tanító néni elmondása szerint Marika mindig sötétkék szoknyában világoskék blúzban volt. Nyakkendőt viselt, melyen zöld kereszt volt.

Sleifer Ella

1942-1944-ig volt Iváncon védőnő. A férje a II.világháborúban katonatiszt volt, félve a megaláztatástól a háború végén disszidáltak.

Gombás Antalné (Német Margit)

1923.07.23.-ban Mosonszentjánoson született. Édesanyja Pásztori Franciska, édesapja Németh Károly, foglalkozása, MÁV pályafelügyelő. Gyermekéveit Mosonszentjánoson, Sopronban és Sárváron töltötte.

Iskolái: Sárvári Állami Polgári Iskola. Sopronba járt Isteni Megváltó Leányai Nőiipari Iskolába. Kassán végezte a Magyar Királyi Állami Ápoló és Védőnőképző Intézetet 1942-1945-ig. Férjhez ment, gyermekei Tibor, Antal és Károly 7 unokával örvendeztették meg.

Munkahelyek. Környe után , Iváncon lett védőnő 1950-ig, majd Sárváron járási vezető védőnő lett.

1973.01.17-től Magyar Vöröskereszt Sárvári Járási Elnöke. 1981. július 31. nyugdíjba vonult.

Kitüntetések:

1974.05.08. Vöröskeresztes Munkáért Aranyfokozat.1978. Szakszervezeti Munkáért Aranyfokozat.1970.12.09. Munka Érdemrend Bronz fokozat.1980.Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa által Kiváló Munkáért.1981.05.04. Munka Érdemrend Ezüst fokozat.1981.05.16. Magyar Vöröskereszt Centenárium Emlékérem.

Margó néni 1987.04.16-án meghalt.

Köszönöm Margó néni gyermekeinek és menyeeinek, hogy készségesen segítettek a kutató munkámat.

Benczik Rudolfné (Tóth Piroska)

Rumban született 1928.02.02-én. Szülei: Édesapja Tóth Antal géplakatos Édesanyja Kovács Erzsébet. Férjhez ment és 2 fia született, akik 5 unokával örvendeztették meg.

Elemi iskolát (6 általános) Csipkerekén végezte. Vasváron a domonkos zárdában végzett 4 polgári osztályt. Ezután jelentkezett a védőnő képzőbe, ahová 1947-1950-ig járt. Már Iváncon dolgozott, amikor munka mellett leérettségizett.

Azért választotta ezt a hivatást, mert ismert egy vasvári védőnőt és megtetszett a munkája.

Munkahelyek:1950-1961-ig Iváncon dolgozott körzeti védőnőként. Férje Sárváron kapott munkát, ezért 1961-1968-ig Sárváron körzeti védőnő volt, majd 1968-1985.januárig városi

vezető védőnő. Eközben helyettesített Csehimindszenten. Nem volt sok szabadideje, mert két vele élő testvérét kellett ellátnia és a munka is sok volt. Nagyon sok gyerek született akkoriban, nagy volt a körzet, nehéz volt közlekedni.

/ Ivánc, Csákánydoroszló, Felsőmarác, Hegyhátszentmárton, Kemestaródfa/. Egy évben 80-100 gyerek született.

Nyugdíjba vonulás ideje: 1985.január.

Munkája során:

- 1954.ben kiváló dolgozó kitüntetést kapott.

-1978-ban Sárvár várossá avatásának 10. évfordulója alkalmából Sárvár Város Tanácsa a város fejlesztéséért emléklapot adományozott.

-Vöröskereszt Vas Megyei vezetősége Pro Humanitate elismerést.

-A Magyar Vöröskereszt a vöröskeresztes munkáért arany fokozat 1982.

- Egészségügyi Miniszteri Dicséret kiváló munkáért 1987.

Azért szeretett védőnő lenni, mert sok szeretetet kapott, szerette az embereket, segíteni akart rajtuk és nagy volt a hivatástudata.

Piri néni nagyon sokat mesélt nekem a régi időkről. Kedvesen, kitartóan és nagyon lelkesen segített felkutatni a védőnőket és családtagjaikat. Örülök hogy megismerhettem.

Bedi Józsefné /Barabás Erzsébet/

Csornán született 1942.06.13-án. Édesapja agronomus, édesanyja háztartásbeli, majd Ő is az állami gazdaságban dolgozott. Gyermekéveit Sárváron, Jákfán és Uraiújfaluban töltötte. Az általános iskola után az Állami Védőnőképzőbe járt 1960-1962-ig. Kitüntetéssel végzett. 1980-ban szintén kitüntetéssel végezte el az Orvostovábbképző Intézet Egészségügyi Főiskolai Karának Védőnő szakát. 1962. decemberében ment férjhez. Két fiuk született, Ákos és Tamás akik 5 unokával ajándékozták meg őket. 1962.10.01-én kezdett dolgozni a ivánci körzetben. Ekkor még 5 falu, Ivánc, Csákánydoroszló, Felsőmarác, Kemestaródfa, és Hegyhátszentmárton tartozott.1966.szeptemberétől változtak a körzethatárok.Csákánydoroszló önálló körzet lett. Ivánc. Felsőmarác, Hegyhátszentmárton tartozott egybe. Kemestaródfát pedig a vasaljai védőnői körzethez csatolták.

(Bedi Józsefné nyugdíjasként gondozza kedvenc állatait)

1962-2001-ig a Sigray gróf által építtetett Zöldkeresztes házban mint szolgálati lakásban éltek családjával, majd a faluban vettek házat.

Hobbija a munkáján kívül az állatok szeretete. Sérült, elárvult állatokat nevelget.(gólyát, özet, baglyot, mókust, varjút, szarkát, szajkót, vízisiklót, barázdabillegetőt, rigót és seregélyt. A könyv írásakor éppen várja a kis őzek megszületését. Immáron 10 éve az ivánci Népdalkör tagja.

Erzsi nagyon sok pályázatot, tudományos munkát és csoportos foglalkozást szervezett.

1972. Kossuth Zsuzsa pályázaton I. helyezés- „Iskolatelevízió programjában közreműködés”

1973. Egészségügyi dolgozók szakmai vetélkedőjén II. helyezés.

Egészségügyi dolgozók IV. Tudományos értekezletén Debrecenben.-„, Egészségnevelési tevékenységem eredménye” című pályázat I. helyezése és a plenáris ülésen annak előadása. Ez a dolgozat megjelent a Népegészségügy folyóiratban.

1974.Kossuth Zsuzsa pályázaton I.helyezést ért el. Egészségügyi dolgozók V. tudományos Értekezletén Debrecenben „Egészségnevelési munkám eredménye”- című pályázattal i. helyezést ért el. Ezen a konferencián titkári teendőket is ellátott.

1975.Kossuth Zsuzsa pályázat különdíjat kapott. Az Egészségügyi dolgozók VI. Tudományos Értekezletén –„Úgy éljünk ma, hogy boldogok lehessünk holnap”-címmel III. díjat szerzett. Szekció ülésen titkári teendőket látott el. Vöröskeresztes Munkáért bronz fokozatát kapta meg. Az Egészségügyi Munka című folyóiratban megjelent „A védőnő egészségnevelési munkája” referátum. Szombathelyen a továbbképző napon a Kossuth Zsuzsa I. díjas dolgozatát ismertette.

1977.TIT oklevél a tudományos ismeretek terjesztéséért.

1978.Egészségnevelési hetet szervezett Iváncon.

1979. X. Tudományos értekezlet Debrecen” Táplálj helyesen édesanyám” dolgozat. Kiváló társadalmi munkás kitüntetés.

1981.Vas Megyei II. Egészségnevelési konferencián előadást tartott.

1982.Szakmai napon Körmenten előadást tartott „Az ifjúság családi életre nevelése” címmel.

1985 TIT kitüntetés társadalmi munkáért.

Több pályázatával sikeresen pénz is nyert a körzet számára. 1989. „Vizipók csodapók” pályázat-25000 ft..1990.Vas Megye Egészségmegőrzési Tanács pályázata 50000 ft.1992. Lakitelki Alapítvány Közművelődési pályázat –50000 ft. Nemzeti Ifjúsági és Szabadidősport Egészséges Életmóddért Alapítvány pályázata-50000 ft. 1995. OEP „Életmód program” pályázat 100000 ft. 1998. NM Védőnői Szolgálat feltételeinek javítása pályázat 500000 ft. 2006. ING pályázat 300000 ft, amit a tanácsadó felszerelésére fordított. 1996.OEP pályázat „jövönkért” címmel 25000 ft. 1999. Soros Pályázat” Közösségi egészségmegőrzés” „Teletér” című pályamunka.215000 ft. Ezt a pályamunkát előadta Ócsán A Vidék –Egészség- Betegség - Kultúra Konferencián.

1993.Egészségügyi Munka című folyóiratban megjelent cikk „Védőnői tapasztalatok az egészségnevelés terén”. 1994. Kihívás napjának megszervezése. Zalaegerszegi Anyatejés Világnapi irodalmi pályázaton I. helyezés.

1995. Szombathely jubileumi ünnepe. „Miért lettem és maradtam védőnő?” előadás.

2002 Vas Megyei Közgyűlés a Vas Megye Önkormányzata Szolgálatáért Gyermekek és Ifjúságvédelmi Tagozata kitüntetés.

2003. Sapienta Szerzetesi Hittudományi Főiskola Családpedagógiai Intézetében „Családi életre nevelés a közoktatásban” című tanfolyam elvégzése.

2004. Kossuth Zsuzsa Pályázat „Tűzgrás” című dolgozat . A Védőnő újságban megjelent „Egy marék kavics” című dolgozat.

1999-2006-ig önkormányzati testületi tag volt.

46 évet dolgozott védőnőként és 2008.03.08-án ment nyugdíjba. Még a mai napig is (2009.12.22.) aktív életet él, rendezni családjá dolgait, unokáira vigyáz, fogadott állatait nevelgeti. Úgy érzem, bárhogy is hozza a sors, Iváncon Ő marad ERZSI NÉNI A VÉDŐNŐ.

Czebe Zoltánné /Hanke Margit/

Uraiujfaluban született 1932.október 11-én. Itt gyerekeskedett. Édesapja Hanke Béla szabó, édesanyja Nagy Ilona.

Férjhez ment 1957.11.16-án és két fiú gyermeke született Zoltán és Gábor, akik őt unokáival örvendeztették meg. Férje Czebe Zoltán erdőmérnök.

Iskolái:

- Elemi iskola 1939-1947 Uraiujfalu

- Védőnőképzőben 1953.07.04-ben végzett.

Munkahelyek: 1953.08.01-től pankaszi gondozási körbe nevezik ki külterületi védőnőnek

Óriszentpéterre. 1964.12.01-től a körmendi II. egészségügyi körzetben nevezték ki, belterületi védőnőnek. Csákánydoroszlóban.1966.09.01.-től dolgozott. Helyettesített az őrimogyorósi, az egyházasrádóci és a vasaljai védőnői körzetekben, hosszabb rövidebb ideig.

Nyugdíjba vonulás ideje:1987.12.21. Szolgálati idő: 1949.08.01-től 1987.12.20.-ig. Többször kapott vöröskeresztes kitüntetést. Vöröskereszt bronz fokozat 1971-ben, ezüst fokozat 1973-ban arany fokozat 1981-ben. Kiváló egészségügyi dolgozó 1976-ban. Egészségügyi Miniszteri Dicséret Kiváló Munkáért kitüntetés.

Margó néni a kutatásom évében (2009) még él, ám Alzheimer kórban szenved és sajnos nem tudok vele beszélni, csak a gyerekei és menyé segített az emlékek felkutatásában.

Haigli Sándorné(Herczeg Éva)

1946.08.31-én Magyarlakon született. Édesapja Herczeg Jenő, földműves, édesanyja Cséve Anna gyári munkás. Egy testvére volt Jenő. 1968.03.30.-án férjhez ment. Férje Haigli Sándor. Két gyerekük született Éva és Anna.

Általános iskolai tanulmányait Máriaújfaluban 1952-1956-ig és Magyarlakon 1956-1960-ig végezte

Középiskolába a szentgotthárdi Vörösmarty Gimnáziumba járt. 1964.jún.20-án érettségizett.

Ezután az Állami Védőnőképző Iskolában folytatta tanulmányait Budapesten . 1966.07.26.-án kapott védőnői oklevelet. Elvégezte az

Orvos Továbbképző Intézet Főiskolai Karának Védőnő Szakát is. Itt 1980-1981.10.16-ig tanult és védőnői főiskolai diplomát szerzett.

Munkahelyek:

1966.09.01-én Szombathelyen az Anya és Gyermekevédelmi Szolgálatnál körzeti védőnőként dolgozott. Szentgotthárdon is helyettesített 1969.06.03-1969.06.30.-ig.

Körmenden 1969.07.01-1972.01.01.

Rátóti védőnői körzetben dolgozott 1972.01.01.-1987.12.31.

Csákánydoroszlóban építkeztek ezért áthelyezését kérte ebbe a körzetbe. Itt 1988.01.01.-1989.07.14-ig dolgozott.

20 éves munkáért, hűségért kitüntetést kapott.

Súlyos, gyógyíthatatlan betegségben fiatalon meghalt. Köszönöm a segítséget férjének és lányainak az emlékek felkutatásában.

Reisinger Katalin

Csákánydoroszló körzetben 1991.01.21-től 1995.01.01-ig dolgozott Csákánydoroszlóban körzeti védőnőként. A helyi lakosoktól akik a gondozott családjai közé tartoztak , elmondták, hogy Kati nagyon kezdeményező, aktív, érdeklődő és határozott személyiség volt. Két lánya van és azóta már unokája is. Védőnőként dolgozott Budapesten, Szentgotthárdon is. Csákánydoroszlóból 1995. januárjában költözött el Új-Zélandra. Jelenleg is tevékeny , boldog életet él családjával.

Nánásiné Sütő Izabella

Körmenten született 1972.11.06-án. Édesanyja Pintér Margit körzeti ápolónőként dolgozott a házi orvos mellett, már nyugdíjas. Édesapja Sütő István telepvezetőként dolgozott a csákánydoroszlói tehenészeti telepen, de szakmája kőműves már ő is nyugdíjas.

Iskolái: -Általános iskolát Csákánydoroszlóban végezte.

- Középiskolába Szombathelyre az Entzbruder Dezső Egészségügyi Szakközépiskolában járt.

- Főiskolára Szombathelyre járt a POTE

Egészségügyi Főiskola Védőnői Szakára.

Különböző tanfolyamokat végezett: Diabetes edukáció, Számítástechnika ECDL 7, OKJ vizsga, gyermekvédelmi tanfolyam mert, gyermekjóléti felelős is volt.

Gyermekeimeimet Felsőmarácon töltöttem.

Munkahelyek: 1994-07-15-én kezdett el dolgozni Körmenten, egyik körzetet helyettesítette, majd 1995-től 2000 februárig Csákánydoroszlóban dolgoztam. 2000. március 1-től Komáromba került, ahol három falut lát el védőnőként. 2000. májusában férjhez ment, Komáromban laknak egy családi házban férjével és két gyermekünkkel, Marcival, aki 2001-08-29-én született és Virággal, aki 2004-11-11-én. Azért választotta a védőnői pályát, mert elsősorban szerette a gyerekeket és vonzotta, az hogy, nem kell egésznap egy íróasztal mögött ülni és a munkáját is Ő oszthatja be. (a képen családjával)

Dériné Tóth Andrea

Körmenten születtem 1976.01.21-én. Itt gyerekeskedtem, és jelenleg is itt élek. Szüleim, édesapám Tóth Ferenc műszaki oktató a helyi középiskolában, édesanyám Gáspár Anna postai alkalmazott. Egy öcsém van Ferenc.

2000.06.10-én férjhez mentem és két gyermekünk született, Ákos(2001.05.10.) és Júlia(2005.08.19.).

Iskoláim: Somogyi Béla Általános Iskola Körment (1982-1990)

Középiskola: Entzbruder Dezső Egészségügyi Szakközépiskola Szombathely 1990-1994

Főiskola: Pécsi Orv. Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Védőnői Szak Szombathely 1994-1998

Munkahelyek: Óriszentpéter Védőnői Szolgálat körzeti védőnő 1998.szept-2000.februárig

Közben helyettesítettem a szarvaskendi védőnői körzetben. Csákánydoroszló Védőnői Szolgálat körzeti védőnő 2000.februártól-jelenleg is. Közben voltam két gyermekemmel szülési szabadságon 6 évig.

(Diplomaosztó Pécs 1998.)

2009. január 1-től 2009.12.31-ig helyettesítettem az ivánci védőnői körzetben.

1998-ban a Kossuth Zsuzsa pályázaton különdíjat nyertem. Pályamunkám címe: „Sérült gyermeket nevelő családok A szülők tájékoztatása megfelelő-e?”

2002-ben végeztem el a babamasszázs oktatói tanfolyamot. Azóta is oktatok szülőket a babamasszázs technikájára. 2004-ben végeztem el Bükön a „Korszerű szoptatási ismeretek” című tanfolyamot. 2008. nyarán elvégeztem a Dúla alapképző tanfolyamot Szombathelyen. Munkámon kívül vállalom előadásokat a szoptatás és a babamasszázs témakörében. Kismamakört és csecsemőmasszázs tanfolyamot tartok több településen. Szülőknek szóló újságcikkeket írok helyi lapokban.

(gyereknevelés, gondozás, szoptatás stb.) Iskolások számára vöröskeresztes szakkört tartok, melyen csecsemőgondozási, egészségnevelési és elsősegélynyújtási ismereteket oktatok.

Szabadidőmben a családommal vagyok. Ha időm engedi és van ihletem, akkor szeretek rajzolni, kézműves dolgokat gyártani. Azért jelentkeztem a védőnő szakra, mert mindenképpen gyerekek közelében szerettem volna dolgozni. Amikor megszülettek a gyerekeim és édesanya lettem, akkor éreztem igazán úgy, hogy át kell adnom a tapasztalataimat, tudásomat a szülőknek. Azóta ezen dolgozom.

Mesics Éva

1973.12.29-én született Szombathelyen. Édesapja Mesics László marós szakmunkás volt, 2009 óta nyugdíjas, amit nagyon élvez. Édesanyja Stubits Éva betanított munkásként dolgozik. Egy testvére van, aki Budapesten alapított családot. Gyermekként szabadidejét sporttal (kézilabda, kosárlabda) túrázással, kirándulással töltötte. Nyaranta a vidéki nagyszülőknél a felszabadult diákok életét élhette. Éva jelenleg egy kis faluban él párjával és 11 éves kisfiukkal Bencével.

Általános iskolába Szombathelyre a Joskar-Olai Általános Iskolában járt ahol 1988-ban végzett. Középiskolába az Entzbruder Dezső Egészségügyi Szakközépiskolába tanult. Itt érettségizett 1992-ben, majd jelentkezett az Egészségügyi Főiskolára. 1995-ben diplomázott.

Munkahelyek: 1995.07.01-től a csörötneki védőnői körzetben dolgozott helyettesként, amíg a kolléganője GYES-en volt. Közben azonban Vasszentmihályon megüresedett egy állás és azt megpályázta, megnyerte. 1995.08.01-től itt dolgozik. 1996.12.31-ig helyettesített Csörötneken majd 1998-ban elment szülni. Fő állása mellett 2001.01.01-től 2004. júliusig és 2005.02.01-től 2008.10.28-ig Csákánydoroszlóban helyettesített. Nagyon élvezzi a védőnői munkát, de nagyon fárasztónak tartja az állandó harcot a fennmaradásért. (a képen kisfiával)

Szerencsiné Kántor Judit

Körmenden született 1969.08.31-én. Általános iskolát Körmenden végezte, aztán Szombathelyen az Entzbruder Dezső Egészségügyi Szakközépiskolában érettségizett. Főiskolára Budapestre járt az Orvostovábbképző Intézet Védőnő szakára, majd később a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola PR kapcsolatszervezés-közösségi kommunikáció szakát végezte el. Férje Szerencsi Richárd vezető mérnökként dolgozik az Opel Szentgotthárdi gyárában. Két gyermekük született Laura és Kristóf. Családi házban élnek Magyaránadalján.

Munkahelyek: 1990-től Vasalja Körzeti védőnő. Helyettesítések 2008-ban az ivánci védőnői körzetben. Mivel a vasaljai és az ivánci védőnői körzetet összevonták, ezért 2010.01.01-től ismét Ő lett a védőnő. Szabadidejében szívesen sportol, geocaching, olvas.

Kutatásom vége

Túl vagyok az adatgyűjtés fázisán, megvan minden kép, rendszereztem a leírtakat és nagyon jó érzés fogott el. A múlt egy szeletét megörökítettem az utókornak. Sokszor megfogalmazódott bennem, hogy ki lesz az olvasója ennek a könyvnek. Azt gondolom bárki. Egy érdeklődő helyi lakos, egy idősebb nagymama, aki még ismerte ezeket a védőnőket, fiatal szülők, akik most kerülnek kapcsolatba a védőnővel, vagy érdeklődő védőnő kolléganők. Itt szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik segítettek a kutatásomban. A csákánydoroszlói és ivánci polgármesteri hivatal dolgozóinak, a könyvben szereplő védőnőknek és azok családjainak, hogy értékes információikkal támogatták a munkámat. Mélyen érintettek a védőnőkről szóló történetek, akár a hozzátartozóik, vagy a gondozottjaik beszéltek róluk. Arra a kérdésre, hogy mondjanak valamit, milyen volt a védőnő akiről éppen kérdeztem Őket, csaknem minden ember azt válaszolta, hogy bájos, mosolygós. Erre akár 40-50 év távlatából is emlékeznek. A mosoly! Mindenképpen úgy érzem megérdemlik elődeim, hogy emlék maradjon róluk, hiszen a falu életének fontos szereplői voltak, sokat tettek a felnövekvő gyermekek és családok testi, lelki egészségéért, jólétéért és jó szívvvel emlékeznek rájuk a szülők és a gyerekek.

Csákánydoroszló, 2010. március....

*Dériné Tóth Andrea
védőnő*